

Asia: VN/34526/2022

Lausuntopyyntö luonnokseksi ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 4, 5, 7 ja 8 sekä liitteistä 1 ja 2.

Luonnoksen 7§ mainitaan, että tietomallin on sisällettävä ”suunnitellut tiedot”. Muotoilusta jää epäselväksi, miten tässä kohdassa tulisi huomioida rakennuspaikalla mahdollisesti olemassa olevat rakennukset? Sisältääkö kohta 15) muut piha-alueen järjestelyt ja rakenteet nämä?

Edelleen tähän liittyen jää epäselväksi, mitä Rakennuspaikan tietomalliin sisältyy. Olemassa olevia rakennuksia paikalla/tontilla ei mainita listassa, mutta todetaan, että ”ympäröivien kiinteistöjen ja niiden rakennusten huomioiminen on esitettävissä mallin avulla”. Koskeeko tämä muotoilu myös rakennuspaikalla/tontilla olevia rakennuksia? Asetuksessa tulisi myös ilmaista selkeästi pitääkö toimenpiteen ulkopuolelle jäävistä tontilla olevista rakennuksista tuottaa erikseen tiedot tai tietomalli.

Vaikka asemapiirroksen rooli säilyy asetuksen rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä (217/2015) jäädessä toistaiseksi voimaan, sen 4§ 6 momentin sisältämän tiedon (rakennuspaikalle rakennettavat, siellä olevat ja sieltä purettavat rakennukset ja rakennelmat sekä riittävän laajasti lähiympäristön rakennukset;) olisi tarpeellista heijastua myös nyt valmistettavaan asetukseen, jotta sen sisältö muodostaa loogisen kokonaisuuden.

Luonnoksen 8§ todetaan, että ”Rakennusosien on sisällettävä tieto siitä, ovatko ne uusia, säilytettäviä vai purettavia.” Olemassa oleva huomioidaan kuitenkin tässä kohtaa, kun todetaan että on tarpeellista erottaa toisistaan olemassa olevat, purettavat ja uudet rakenteet. Korjaus-, muutos- ja laajennushankkeiden näkökulma tulisi huomioida selkeämmin asetuksen muotoiluissa (ks. muut huomiot).

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 5 ja 6.

-

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 9 ja 10 sekä liitteistä 3 ja 4.

-

Huomionne pykälistä 13 ja 14.

Asetusluonnoksen 3. luvun muotoiluista olisi hyvä käydä selkeästi ilmi, että kyse on rakentamislupaprosessiin liittyvistä kuntien viranomaiskatselmuksista (eikä muista rakennuksiin kohdentuviin hankkeisiin liittyvistä esim. ely-keskusten järjestämistä katselmuksista.)

Kyseessä olevat katselmuksella on avattu perustelumuiotiossa, mutta kohdentaminen itse lakitekstissä olisi tarpeellista selkeyden vuoksi. ”Rakentamislain 72 §:n mukaisesti tiedot on toimitettava aloitusilmoituksesta tai aloituskokouksesta, pohjakatselmuksesta, sijaintikatselmuksesta, osittaisesta loppukatselmuksesta ja loppukatselmuksesta.”

Tulisiko asetuksessa säätää rakennusten geometriasta tarkemmin?

-

Muut huomionne asetusluonnoksen pykälistä.

-

Rakennuksen ydintiedot

Onko listassa listattu riittävästi viranomaisten tarvitsemia tietoja?

-

Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto? Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto?

-

Mikäli vastasitte edelliseen kyllä, kertokaa mikä tieto puuttuu sekä miksi ja mihin sitä tarvitaan? Jättäkää vastaus tyhjäksi mikäli ette vastanneet kyllä.

-

Asetusluonnoksessa on ehdotettu, että IFC-muotoisen tiedoston vähimmäisversio olisi 4.3. Huomionne IFC:n versiosta.

-

Tulisiko jostain tietomallin osasta, rakenteesta tai tiedosta olla tarkempaa sääntelyä tai ohjeistusta?

-

Muut huomiot

Huomionne asetuksen perustelumuijtiosta.

Museovirasto pitää erittäin hyvänä, että tieto kulttuurihistoriallisesta merkittävyvdestä sisältyy koneluettaviin tietoihin. Koska tämä tieto kohdentuu malleissa rakennuksen osiin, vaikka kulttuurihistoriallinen merkittävyys koskee yleensä rakennusta tai rakennuspaikkaa kokonaisuutena, asiaa on tarpeen vielä täsmentää.

Vähintäänkin perustelumuijtiota olisi hyvä täydentää selvennyksellä siitä, mitä rakennuksen osa käytännössä tarkoittaa tai voi tarkoittaa ja viitata rakennuksen osan määritelmään Rakennetun ympäristön pääsanastossa: <https://sanastot.suomi.fi/terminology/rakymp/concept/c589>.

Kun kulttuurihistoriallinen merkittävyys kohdentuu mallissa rakennuksen osiin, perusteluissa olisi varsin tarpeellista avata sitä, millaisiin osiin rakennus voi jakautua, jotta kulttuurihistoriallinen merkittävyys kohdentuu tapauskohtaisesti oikealla tavalla kaikkiin tarkoitettuihin osiin ja vastavuoroisesti näistä osista muodostuva kulttuurihistoriallisesti merkittävä kokonaisuus olisi eheä.

Muut mahdolliset huomionne.

Luonnos lähtee uudisrakentamisen näkökulmasta ja korjaus-, muutos- ja laajennushankkeiden näkökulma pilkahtelee siellä täällä. Jälkimmäistä näkökulmaa olisi hyvä ottaa mukaan nykyistä laajemmin. Edellä esitetyt huomiot nostavat esiin kysymyksen siitä, olisiko rakennuspaikalla olemassa oleva tilanne tarpeen tuoda yksityiskohtaisemmin esiin, kuten paikalla olevat rakennukset ja niistä kenties jo aiemmin laaditut tietomallit (erityisesti ns. natiivimallit)? Nykyisellään perustelumuijtiossa ei mainita olemassa olevien tietojen/tietomallien huomiointia millään tavalla, vaikka se olisi jatkuvuuden ja tiedon eheyden kannalta tärkeää, myös Ryhti-järjestelmän tuoman tulevan kehityksen myötä. (Vrt. heijastukset esim. perustelumuijtion lukuun 3.3 liittyen, jos tiedot on jo aikaisemmin tuotettu malliin yhteismitallisina).

Perustelumuijtion luvun 2 lopun Tietomallimuotoiset suunnitelmat -osuuteen olisi mahdollista luontevasti lisätä olemassa olevien mallien tai natiivimallin huomioiminen. Kun mallien päivittäminen on mukana hankkeissa jo rakentamisen aikana tehtävissä muutoksissa, päivittämisajatuksen ulottaminen yksittäistä hanketta laajempaan katsantoon korjaus-, muutos- ja laajennushankkeiden tapauksessa olisi linjassa alan kehittämisen kanssa. Esimerkiksi Rakennetun ympäristön pääsanastossa Rakennuksen tietomallin määritelmän huomautuksessa todetaan, että ”Ylläpidetty tietomalli kuvaa rakennuskohteen eri vaiheita koko sen elinkaaren ajalta.” (<https://sanastot.suomi.fi/terminology/rakymp/concept/c99>). Tämä esitetty muutos ei nähdäksemme olisi järin suuri, mutta kokonaisresurssien käytön ja tiedon hallittavuuden kannalta tärkeä.

Salmela Ulla
Museovirasto

Lahti Juhana
Museovirasto